

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑

ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับภาษาไทย

สาระสำคัญ

การใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวันปัจจุบันนั้นได้สร้างความสับสนและความไม่เข้าใจทำให้เกิดปัญหาในการสื่อสารระหว่างคนไทยที่ใช้ภาษาไทยด้วยกัน เนื่องจากการใช้ภาษาไทยไม่เป็นไปตามระเบียบแบบแผนของภาษา ดังนั้นผู้ใช้ภาษาไทยทุกคนต้องร่วมกันรับผิดชอบ โดยการช่วยกันแก้ปัญหาให้ภาษาไทยดำรงอยู่ซึ่งระเบียบแบบแผน มีการใช้อย่างถูกต้องเหมาะสมและยึดถือเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทยสืบไป

จุดประสงค์การเรียนรู้

- อธิบายถึงความสำคัญของการใช้ภาษาไทยได้
- บอกลักษณะสำคัญของภาษาไทยได้
- อธิบายและยกตัวอย่างการสร้างคำในภาษาไทยได้
- อธิบายประสิทธิภาพในการใช้ภาษาไทยได้
- อธิบายความแตกต่างของภาษาพูดและภาษาเขียนได้

เนื้อหา

- ความสำคัญของการใช้ภาษาไทย
- ลักษณะสำคัญของภาษาไทย
- โครงสร้างของคำ
- การสร้างคำในภาษาไทย
- การนำคำในภาษาไทยไปใช้
- ประสิทธิภาพในการใช้ภาษาไทย
- ภาษาพูดและภาษาเขียน

ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับภาษาไทย

ความสำคัญของการใช้ภาษาไทย

ภาษาไทย เป็นเครื่องมือติดต่อสื่อสารระหว่างคนไทยด้วยกัน เป็นสัญลักษณ์ที่แสดงถึงความเป็นไทย เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของคนทั้งชาติ เราใช้ภาษาไทยเป็นสื่อกลางในการดำเนินชีวิตประจำวันและศึกษา หาความรู้ด้านวิชาการต่าง ๆ

การใช้ภาษาไทยประกอบไปด้วยทักษะ ๔ อย่าง คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ซึ่งทุกทักษะจะมีความสัมพันธ์สืบเนื่องกัน ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ เช่น เมื่อมีการพูดก็จะต้องมีการฟังเพื่อให้สื่อความหมายกันได้ หรือเมื่อใดที่มีการเขียนก็จะต้องมีการอ่านจึงจะทำให้รู้เรื่องราวต่าง ๆ ข้อมูลที่ได้จากการฟังจะเป็นพื้นฐานในการพูด ส่วนข้อมูลที่ได้จากการอ่านก็จะนำไปใช้ในการเขียน

การฟัง มีความสำคัญทั้งในด้านการศึกษาและการดำรงชีวิตการฟังเรื่องราวต่างๆ จากวิทยุ การประชุม การได้วาที การอภิปราย การบรรยาย การโฆษณา ฯลฯ ถ้าผู้ฟังมีทักษะการฟังที่ดี ก็จะได้รับประโยชน์จากการฟังอย่างแท้จริง มนุษย์เราจะใช้เวลาในการฟังมากกว่าเวลาที่ใช้ไปกับการอ่าน การเขียน และการพูด การฟังมากทำให้คนมีความรู้มาก

การพูด เป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งของมนุษย์ที่ใช้ในการสื่อสาร และถ่ายทอดความรู้สึนึกคิด รวมทั้งการถ่ายทอดความรู้วิชาการต่างๆ ด้วยการบอกเล่า ในบรรดาทักษะการใช้ภาษาทั้ง ๔ อย่าง การพูดนับได้ว่าเป็นกระบวนการติดต่อสื่อสารที่สะดวกรวดเร็วและสื่อสารเข้าใจได้มากที่สุด แต่ถ้าไม่สามารถพูดหรือถ่ายทอดออกมาได้ก็ไร้ประโยชน์

การอ่าน เป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้เราได้รับรู้ความรู้ ความคิด และความเป็นไปของสังคมจากผู้อื่นที่เขาถ่ายทอดไว้โดยการเขียน

การเขียน เป็นการสื่อความหมาย สื่อความเข้าใจ ที่แพร่หลาย และคงทนยิ่งกว่าการพูด เพราะมีหลักฐานปรากฏอยู่ แต่ทักษะการเขียนเป็นทักษะที่ค่อนข้างจะฝึกฝนได้ยากกว่าทักษะการอ่าน การฟังและการพูด ดังนั้นการเขียนจึงเป็นทักษะที่ต้องเอาใจใส่ฝึกฝนให้มากเพื่อที่จะไม่ให้เกิดความผิดพลาดในการสื่อความหมาย

ลักษณะสำคัญของภาษาไทย

ลักษณะสำคัญของภาษาไทย มีดังนี้

๑. ภาษาไทยมีตัวอักษรเป็นของตนเอง ตัวอักษรของไทยมีมาตั้งแต่สมัยสุโขทัยตอนต้น พ่อขุนรามคำแหงมหาราชประดิษฐ์อักษรขึ้นใช้ในปี พ.ศ. ๑๘๒๖ แล้ววิวัฒนาการความเหมาะสมมาจนถึงปัจจุบัน

๒. ภาษาไทยแท้มีพยางค์เดียว ออกเสียงแล้วมีความหมาย ฟังแล้วเข้าใจได้ทันที เช่น

คำเรียกชื่อสัตว์ เช่น หมู ม้า กา ไก่ ฯลฯ

คำเรียกเครือญาติ เช่น พ่อ แม่ พี่ ป้า ฯลฯ

คำกริยาทั่วไป เช่น กิน เดิน วิ่ง บิน ฯลฯ

คำวิเศษณ์ทั่วไป เช่น กิน เดิน วิ่ง บิน ฯลฯ

คำเรียกสิ่งของเครื่องใช้ เช่น ถ้วย ชาม หม้อ มีด ฯลฯ

๓. ภาษาไทยแท้มีตัวสะกดตรงตามมาตรา มาตราตัวสะกดมี ๘ มาตรา คือ

แม่กก ใช้ ก สะกด เช่น นก ออก หัก รัก ฯลฯ

แม่กค ใช้ ก สะกด เช่น สด หด บด จด

แม่กบ ใช้ ก สะกด เช่น กบ ดบ จบ พบ ฯลฯ

แม่กง ใช้ ก สะกด เช่น คง งง จง ลง ฯลฯ

แม่กน ใช้ ก สะกด เช่น คน จน ตน สน ฯลฯ

แม่กม ใช้ ก สะกด เช่น สม کم จม ชม ฯลฯ

แม่เกอย ใช้ ก สะกด เช่น สวย รวย เอย เคย ฯลฯ

แม่เกอว ใช้ ก สะกด เช่น สาว ลาว หาว ยาว ฯลฯ

๔. ภาษาไทยมีรูปสระวางไว้หลายตำแหน่ง

วางหน้าพยัญชนะ เช่น ใน ใจ ไส เกร ฯลฯ

วางหลังพยัญชนะ เช่น มา หา ตา นะ ฯลฯ

วางบนพยัญชนะ เช่น ดิน กิน หิน บิน ฯลฯ

วางใต้พยัญชนะ เช่น รู ู หู ู ฯลฯ

วางทั้งข้างหน้าและข้างหลัง เช่น เา เขา เรา เา ฯลฯ

วางทั้งข้างหน้าและข้างบน เช่น เดิน เห็น เมิน เิน ฯลฯ

๕ ภาษาไทยเป็นภาษาที่มีเสียงวรรณยุกต์

วรรณยุกต์จะแสดงระบบเสียงสูงต่ำของคำ ถ้ามีเสียงต่างความหมายของคำก็ย่อมต่างกัน
เช่น

ป่า	ป่า	ป่า
เสือ	เสือ	เสือ
ไข่	ไข่	ไข่

๖. ภาษาไทยเป็นภาษาเรียงคำ

การเรียงคำของภาษาไทยถือเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะคำแต่ละคำมีความหมายแน่นอน เมื่อมีการเรียงคำเปลี่ยนไปความหมายก็จะเปลี่ยน และเมื่อเรียงคำผิดความหมายก็จะผิดไปด้วย ซึ่งประโยคในภาษาไทยนิยมเรียงจาก ประธาน กริยา และกรรมตามลำดับ

ปลากินมด	-	มดกินปลา
รถชนเด็ก	-	เด็กชนรถ

๗. ภาษาไทยเป็นภาษาที่มีลักษณนาม

ลักษณนามจะใช้ตามหลังคำนาม หรือคำจำนวนนับเพื่อบอกลักษณะของคำนามที่ประกอบให้เห็นภาพของคำนั้น ๆ ชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น

ผ้าพับนี้ ผ้าม้วนนี้ ผ้าผืนนี้
นกตัวนี้ นกฝูงนี้

ในกรณีที่คำจำนวนนับมีเพียง “หนึ่ง” คำลักษณนามอาจอยู่หน้าคำจำนวนนับได้ เช่น
ข้าวหนึ่งจาน อาจใช้ว่า ข้าวจานหนึ่ง

โครงสร้างภาษาไทย

โครงสร้างของภาษาไทย ประกอบด้วยส่วนสำคัญ ดังนี้

๑. เสียง ในภาษาไทยมีทั้งหมด ๓๒ เสียง โดยใช้รูปสระ ๒๑ รูป แยกออกได้ดังนี้

๑.๑ เสียงพยัญชนะ

๑.๒ เสียงสระ

๑.๓ เสียงวรรณยุกต์

๒. พยางค์ คือเสียงที่เปล่งออกมาครั้งหนึ่ง ๆ มีเสียงดังเด่น ๑ เสียง และเสียงที่อยู่เคียงข้างอย่างน้อย ๒ เสียง พยางค์หนึ่งอาจมีความหมายหรือไม่มีความหมายก็ได้ แต่ถ้าพยางค์นั้นมีความหมายก็จะเป็นคำได้

๓. คำ เป็นภาษาคำโดด ไม่มีการเปลี่ยนแปลงรูปคำใช้ในการติดต่อสื่อสารกัน ในภายหลังมีการหาคำมาใช้ด้วยวิธีการต่าง ๆ มากมายเพื่อให้เพียงพอต่อการเรียกชื่อวัตถุ สิ่งต่าง ๆ ที่เพิ่มขึ้น

โครงสร้างของคำ

คำ หมายถึงสิ่งที่พูดออกมาแล้วได้ความหมายอย่างใดอย่างหนึ่งตามความต้องการของผู้พูด จะมีกี่พยางค์ก็ได้ เรียกว่า “คำหนึ่ง” บางคำมีหลายพยางค์ บางคำมีพยางค์เดียว เช่น

โรง	เป็นคำ	มี ๑ พยางค์
โรงเรียน	เป็นคำ	มี ๒ พยางค์
นา	เป็นคำ	มี ๑ พยางค์
นาฬิกา	เป็นคำ	มี ๓ พยางค์

ชนิดของคำในภาษาไทย

ชนิดของคำในภาษาไทยแบ่งตามความหมายและการใช้ได้ ๘ ประเภท ดังนี้

๑. คำนาม - คำใช้เรียก ชื่อ คน สัตว์ สิ่งของ เช่น หมู แมว บ้าน รถ
๒. คำสรรพนาม - คำที่ใช้แทน คำนาม เช่น ผม เธอ ท่าน เขา เรา
๓. คำกริยา - คำที่ใช้เรียกการกระทำ เช่น นั่ง นอน ยืน วิ่ง
๔. คำวิเศษณ์ - คำที่ทำหน้าที่ขยายเพื่อให้ความชัดเจนสมบูรณ์ เช่น แก่ ซ้ำ สูง เลว สูง ใหญ่
๕. คำบุรพบท - ใช้เชื่อมคำ ๒ คำ ให้มีความหมายต่อเนื่องและสมบูรณ์ เช่น ใน นอก แห่ง ได้ บน
๖. คำสันธาน - ใช้เชื่อมคำหรือประโยคให้เป็นความเดียวกัน เช่น ก็ จึง ฉะนั้น
๗. คำอุทาน - เป็นคำที่เปล่งออกมาเพื่อแสดงอารมณ์ต่าง ๆ เช่น อื้อ วิ๊ว ั๊

โครงสร้างของคำประกอบด้วย “หน่วยคำ” ซึ่งเป็นส่วนที่เล็กที่สุด ไม่สามารถแยกให้เล็ก
อีกได้ หน่วยคำแบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ

๑. **หน่วยคำอิสระ** เป็นหน่วยคำที่สามารถปรากฏตามลำพังได้ จะเป็นคำที่มีพยางค์เดียว
หรือหลายพยางค์ก็ได้ เช่น น้ำ นอน วิ่ง พ่อ แม่ โรงเรียน นาฬิกา เป็นต้น

๒. **หน่วยคำไม่อิสระ** เป็นหน่วยคำที่ต้องปรากฏร่วมกับหน่วยคำอื่นๆ เท่านั้น หน่วยคำไม่
อิสระนี้อาจใช้เติมส่วนหน้า หรือส่วนท้ายคำอื่น ดังนี้

หน่วยคำไม่อิสระที่ใช้เติมส่วนหน้า เช่น

นัก → นักเรียน นักร้อง นักโทษ
การ → การเมือง การงาน การบ้าน
ชาว → ชาวนา ชาวสวน ชาวไร่

หน่วยคำไม่อิสระที่ใช้เติมส่วนท้าย เช่น

กร → จิตรกร วิทยากร พิธีกร
แล้ว → ถูกแล้ว ซื้อแล้ว จบแล้ว
ขึ้น → สร้างขึ้น ฉลาดขึ้น สบายขึ้น

การสร้างคำ

๑. การสร้างคำแบบคำประสม

คำประสม คือการนำคำที่มีความหมายต่างกัน ตั้งแต่ ๒ คำขึ้นไปมาประสมกัน
เป็นคำใหม่ โดยมีคำหนึ่งเป็นหลัก ส่วนอีกคำหนึ่งเป็นคำขยาย ความหมายสำคัญของคำจะอยู่ที่คำ
หน้าและคำที่เกิดใหม่จะมีความหมายใหม่ มีอยู่ ๒ แบบ คือ

๑.๑ เกิดจากการนำหน่วยคำอิสระมาประสมกัน ก็จะเกิดความหมายใหม่ เช่น

ลูก+น้ำ → ลูกน้ำ
ห้อง+เรียน → ห้องเรียน
บันได+เลื่อน → บันไดเลื่อน

ฯลฯ

๑.๒ การนำหน่วยคำไม่อิสระมาประสม ซึ่งต้องมีอย่างน้อยหนึ่งหน่วยคำเสมอ เช่น

นัก	→	นักเรียน
ชาว	→	ชาวนา
การ	→	การบ้าน
กร	→	วิทยากร
ความ	→	ความเจริญ

๒. การสร้างคำแบบคำซ้ำ

คำซ้ำ คือคำที่เกิดจากการนำคำเดิมมาออกเสียงซ้ำกัน โดยใช้เครื่องหมายไม้ยมกเขียนไว้ที่ท้ายคำเดิม ความหมายของคำเปลี่ยนไปตามความต้องการของผู้ใช้ ลักษณะของคำซ้ำแบ่งออกได้ ดังนี้ เช่น

๑. **ใช้คำซ้ำทั้งคำ** คือใช้คำที่ออกเสียงนั้นซ้ำกันหมดทุกพยางค์ อาจซ้ำกัน ๒ ครั้ง หรือมากกว่าก็ได้ การใช้คำซ้ำมีจุดมุ่งหมายดังนี้

๑.๑ เพื่อต้องการบอกจำนวนที่มากกว่าหนึ่ง เช่น

เด็ก ๆ ชอบเล่นกีฬา

ใคร ๆ เขาก็รู้

๑.๒ เพื่อเน้นความหมายของคำให้ชัดเจน มีน้ำหนักขึ้น เช่น

ปลาตัวใหญ่ ๆ

เดินให้ดี ๆ

๑๓ เพื่อแยกความหมายออกเป็นสัดส่วน

เดินเป็นแถว ๆ

หั่นเป็นชิ้น ๆ

๑๔ เพื่อบอกความหมายเป็นเชิงคาดคะเน เช่น

สูงราว ๆ ๕ ฟุต

อยู่แถว ๆ สนามหลวง

๑๕ เพื่อให้เกิดความหมายใหม่ ซึ่งอาจจะซ้ำคำเดียว หรือมากกว่าก็ได้ เช่น

กล้วย ๆ หนู ๆ แปลว่า ง่าย สะดวก

ไป ๆ มา ๆ แปลว่า ในที่สุด

๒. ใช้คำซ้ำบางส่วน คือใช้คำที่ออกเสียงซ้ำกันไม่ทุกพยางค์ อาจซ้ำเฉพาะเสียงพยัญชนะ สระหรือ ตัวสะกด อย่างใดอย่างหนึ่ง มีลักษณะสำคัญคือ

๒.๑ คำซ้ำที่เกิดจากการผลัดกันของเสียง เช่น การออกเสียงในภาษาไทยมักใช้คำซ้ำประเภทนี้เป็นจำนวนมาก เช่น

อื้ออื้อ โอ้อื้อ โคลงเคลง หวดหวิด เป็นต้น

๒.๒ คำซ้ำที่เกิดจากการยัดเสียงของคำพยางค์เดียว ความหมายของคำจะอยู่เฉพาะคำแรก ส่วนคำหลังไม่มีความหมายทางภาษา ซึ่งนิยมใช้เป็นภาษาพูดกันมาก เช่น

กินกิน สอนสอน ดูเดอ อ่านเอน เป็นต้น

๒.๓ คำซ้ำที่เกิดจากคำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน หรือ ตรงข้ามกันมาขยายคำหน้า จะมีลักษณะเป็นคำซ้ำ ๒ คู่ ดังนี้

- โดยคำแรกกับคำที่ ๓ จะเป็นคำเดียวกัน เช่น

กินจุบกินจิบ เป็นกอบเป็นกำ

คิดเล็กคิดน้อย ไม่รู้ไม่เห็น

- คำที่ ๒ กับคำที่ ๔ จะมีความหมายใกล้เคียงกัน หรือตรงกันข้ามกัน

อดหลับอดนอน รู้ดีรู้ชั่ว

แทบเป็นแทบตาย โยนหัวโยนท้าย

๒.๔ คำซ้ำบางคำนั้น เมื่อซ้ำแล้วมีการเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ที่คำแรกให้สูงกว่าเสียงของวรรณยุกต์คำหลัง แต่จะใช้ในภาษาพูด เช่น ดีดี โตโต

๒.๕ คำซ้ำที่ใช้ในบทร้อยกรอง จะไม่ใช่บ่อยนัก เช่น

เดินไปเดินมาไวไว ตกใจก็ถอยออกมา

การสร้างคำแบบคำซ้อน

คำซ้อน คือคำที่เกิดจากการนำคำที่มีความหมายเหมือนกัน หรือมีความหมายใกล้เคียงกัน หรือตรงข้ามกันมาประกอบหรือซ้อนเข้าคู่กัน เพื่อเน้นความหมายของคำนั้นให้ชัดเจนยิ่งขึ้น หรือเกิดเป็นความหมายใหม่ โดยยังคงเอาความหมายเดิมอยู่บ้าง เช่น

- ประเภทที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกัน เช่น

ใหญ่โต เล็กน้อย รูปทรง

แบบอย่าง ว่างเปล่า เร็วไว

ใช้จ่าย รักใคร่ เกลียดชัง

- ประเภทที่มีความหมายตรงกันข้าม เช่น

ถอดถอน	ชั่วดี	คิงคั่น
ถี่ห่าง	ดีเลว	ล้มลุก
สั้นยาว	สูงต่ำ	ขึ้นลง

การนำคำภาษาไทยไปใช้

แต่การที่จะใช้ภาษาให้ได้ดีและประสบความสำเร็จนั้น ผู้ใช้ต้องมีความรู้เกี่ยวกับการใช้คำ เพื่อที่จะใช้คำได้ตรงตามความต้องการ เพื่อประโยชน์ต่อความเข้าใจสามรถแยกได้ ๓ ระดับ คือ

๑. ภาษาปาก (Vulgate) ได้แก่ภาษาที่ใช้พูดเพื่อความเข้าใจในหมู่คณะที่มีความใกล้ชิดสนิทสนมกัน ถ้อยคำที่ใช้ไม่ต้องระมัดระวังพิถีพิถันมากนัก ใช้กันตามสบาย เช่น การพูดคุยกับเพื่อนฝูง การเจรจาซื้อขายตามท้องตลาด เป็นต้น

ในบางครั้งภาษาปากอาจมีคำต่ำ คำหยาบ คำสแลง รวมอยู่ด้วย เช่น

“กูเจ๊งแน่คราวนี้”

“ซื้อ 85 คัน ไปออก 88)

ตัวอย่าง “ไอ้นั่นแฉกหนักไปหน่อย เลยมอบกระแตอย่างไม่เป็นท่าเลย”

๒. ภาษาถึงแบบแผน (Informal) คือภาษาที่ใช้พูดใช้เขียนทั่ว ๆ ไปอย่างภาษาปาก แต่มีความพิถีพิถัน สุภาพ รัดกุมมากขึ้น เช่น การสนทนาระหว่างผู้มีการศึกษา การพูดคุยกับผู้ที่ไม่คุ้นเคยกัน การพูดกับผู้ฟังในที่ประชุมทั่วไป เช่น การแนะนำตัว การพูดอภิปราย การปาฐกถา

ตัวอย่าง “ชายคนนั้นดื่มเหล้าเข้าไปมาก จึงนอนอย่างไม่รู้สีกตัว”

๓. ภาษาแบบแผน (Formal) คือภาษาที่ใช้อย่างเป็นทางการ เรียบเรียงด้วยความประณีต ส่วนมากใช้ในการเขียนมากกว่าการพูด เช่น คำกราบบังคมทูล ภาษาในตำรา แบบเรียน เรียงความ บทความทางวิชาการ ข้อเขียนที่เป็นหลักฐานทางราชการ เช่น การเปิดประชุม การกล่าวต้อนรับ การกล่าวตอบ การกล่าวอวยพร การกล่าวถวายพระพร และการเขียนตอบข้อสอบ เป็นต้น

ตัวอย่าง “ชายคนนั้นดื่มสุรามากจนถึงต้องนอน”

การเลือกใช้คำระดับต่าง ๆ ที่เหมาะสม ย่อมก่อให้เกิดผลดีต่อการสื่อสาร ดังนี้

๑) ทำให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง

- ๒) มีความเหมาะสมและสง่างามในสำนวนภาษา
- ๓) มีผลทางด้านจิตวิทยาและเกิดความเหมาะสมในเรื่องมารยาท
- ๔) ทำให้ภาษาเขียนหรือถ้อยคำที่บันทึกไว้เป็นที่เข้าใจในช่วงเวลานาน

ภาษาพูดและภาษาเขียน

ในการใช้ภาษาเป็นสิ่งยากที่จะบอกว่าคำใดเป็นภาษาพูดคำใดเป็นภาษาเขียนทั้งนี้จะขึ้นอยู่กับกาลเทศะ บางคำใช้เป็นภาษาเขียนอย่างเดียว บางคำก็ใช้เป็นภาษาพูดอย่างเดียว และ บางคำอาจใช้เป็นทั้งภาษาพูดและภาษาเขียนก็ได้ ภาษาพูดและภาษาเขียนมีความแตกต่างกัน ดังนี้

- ๑. ภาษาเขียนไม่ใช้ถ้อยคำหลายคำที่เราใช้กันในภาษาพูด เช่น เยอะแยะ แยะเป็นบ้า
- ๒. ภาษาเขียนไม่ใช้สำนวนเปรียบเทียบ หรือคำสแลงที่ยังไม่เป็นที่ยอมรับในภาษา เช่น ชักดาบ พลิกล้อ
- ๓. ภาษาเขียนมีการเรียบเรียงถ้อยคำที่สละสลวยชัดเจน ไม่ซ้ำคำโดยไม่จำเป็น ส่วนในภาษาพูดอาจใช้คำซ้ำหรือซ้ำความได้ เพื่อเป็นการเน้นข้อความนั้นๆ เช่น พูดกลับไปกลับมา
- ๔. ภาษาเขียนเมื่อเขียนเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้เขียนจะไม่มีโอกาสแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ แต่ถ้าวเป็นภาษาพูด ผู้พูดมีโอกาสดูใจแก้ไขในตอนท้ายได้

นอกจากนี้ยังมีข้อแตกต่างระหว่างภาษาพูดและภาษาเขียน คือ

- ๑. ภาษาเขียนใช้คำมาตรฐาน หรือภาษาเป็นแบบแผน ซึ่งจะนิยมใช้กันในวงการหรือในข้อเขียนที่เป็นวิชาการทั้งหลายมากกว่าภาษาพูด เช่น

ภาษาเขียน	ภาษาพูด
สุกร	หมู
แพทย์	หมอ
เพลิงไหม้	ไฟไหม้

- ๒. ภาษาพูดมักออกเสียงไม่ตรงกับภาษาเขียน คือเขียนอย่างหนึ่งแต่เวลาออกเสียงจะออกเสียงเพี้ยนต่างออกไปเล็กน้อย ซึ่งส่วนมากจะเป็นเสียงสระ เช่น

ภาษาเขียน	ภาษาพูด
ฉันท	ฉัน
เท่าไร	เท่าไหร่
ท่าน	ทั้น

๓. ภาษาพูดสามารถแสดงอารมณ์ได้มากกว่าภาษาเขียน คือการเน้นระดับเสียงของคำให้สูง-ต่ำ-สั้น-ยาว ได้ตามต้องการ เช่น

ภาษาเขียน	ภาษาพูด
ตาย	ต้าย
ใช่	ช่าย

๔. ภาษาพูดนิยมใช้คำช่วยพูด หรือคำลงท้าย เพื่อให้เกิดความไพเราะยิ่งขึ้น เช่น

ไปไหนคะ	ไปเที่ยวครับ
รีบไปเถอะ	นั่ง ๆ นิ่ง ๆ ซิจ๊ะ

๕. ภาษาพูดนิยมใช้คำซ้ำ คำซ้อน เพื่อเน้นความหมายของคำให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น

คำซ้ำ	คำซ้อน
ดีดี	คับแคบ
เก่าเก่า	เกลียดชัง
อ่านเอน	รูปทรง

การใช้คำให้ถูกต้องตามแบบแผน

การพูดหรือการเขียนทุกครั้ง เราจะต้องเลือกสรรคำมาใช้ให้ถูกต้อง มีความหมายตรงตามความต้องการ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับลักษณะทางภาษาจะช่วยให้เลือกใช้คำได้ถูกต้องและเหมาะสม ข้อสังเกตมีดังนี้คือ

๑. ใช้คำให้ตรงตามความหมายที่แท้จริง การใช้คำให้ตรงความหมาย เช่น

ตามหมายกำหนดการนายกรัฐมนตรีจะมาถึงเวลาเช้าตรู่ (ผิด)

ตามกำหนดการนายกรัฐมนตรีจะมาถึงเวลาเช้าตรู่ (ถูก)

(คำว่าหมายกำหนดการจะใช้ในพระราชพิธีที่สำนักพระราชวังรับพระบรมราชโองการให้กำหนดการเท่านั้น บุคคลอื่น หรือสถาบันอื่นให้ใช้ว่า กำหนดการ)

๒. รู้จักใช้คำที่มีความหมายคล้ายกัน ภาษาไทยมีคำที่มีความหมายคล้ายกันอยู่มาก ทั้งที่เป็นคำมูล คำประสม คำซ้อน และคำที่รับมาจากภาษาอื่น คำเหล่านี้แม้มีความหมายร่วมกัน แต่ก็มี ความหมายแตกต่างกัน เช่น

แมง หมายถึง สัตว์ที่มีขา ๘ ขา ไม่มีกระดูกสันหลัง ไม่มีปีก ไม่มีหนวด

แมลง หมายถึง สัตว์ที่มีขา ๖ ขา ไม่มีกระดูกสันหลัง

อนุวัติ หมายถึง เห็นชอบตามที่ระเบียบกำหนดไว้

อนุญาต หมายถึง ตกลงยินยอม

๓. รู้จักใช้คำให้ตรงตามความนิยม คำที่มีความหมายเดียวกันอาจใช้แทนได้ในบางครั้ง และบางครั้งก็ใช้แทนกันไม่ได้ เช่น คำที่มีความหมายว่า “กิน” มีอยู่หลายคำ แต่นิยมใช้ไม่เหมือนกัน เช่น แมวกินปลา

คุณยายรับประทานอาหาร

พระฉันภัตตาหาร

๔. ใช้คำที่ถูกต้องตามระเบียบของภาษา

๔.๑ การวางวรรณยุกต์ผิดที่จะทำให้เสียงหรือความหมายผิดไปด้วย เช่น

ข่มขืน - ขมขื่น

น้ำของน้ำ - นาของน้ำ

๔.๒ ตัวสะกดการันต์ คนทั่วไปมักเขียนผิดบ่อย ๆ เช่น

ปากพล่อย - ปากพ่อย

จราจร - จลาจร

๔.๓ การใช้ลักษณะนาม ควรใช้และวางให้ถูกต้อง ดังนี้

- ตามหลังจำนวนนับ เช่น ดอกไม้ ๕ ดอก ดินสอ ๗ แท่ง

- ตามหลังนามเมื่อต้องการเน้นความ เช่น บ้านหลังนี้ นกฝูงหนึ่ง

๕. การใช้สันธาน ผู้ใช้ควรศึกษาให้เข้าใจ แม้จะเป็นคำประเภทเดียวกัน แต่ให้ความรู้สึกหรือความหมายแตกต่างกัน เช่นคำว่า เหมือน คล้าย และ แล้ว จึง เพราะฉะนั้น เพราะว่า

เขาไปต่างประเทศฉะนั้นจึงศึกษาต่อ (ผิด)

เขาไปต่างประเทศเพราะว่าต้องการศึกษาต่อ (ถูก)

๖. รู้จักสังเกตบริบทของคำ คำในภาษาไทยจะรู้ความหมายได้ชัดเจน ต้องดูจากบริบท คือสถานการณ์แวดล้อมคำนั้น ซึ่งจะช่วยบอกความสัมพันธ์ของคำกับคำอื่นได้ด้วย นอกจากนั้นบริบทยังช่วยบอกเจตนาของผู้ส่งสารได้ด้วย เช่น

แม่ครัวขอเกลือปลา ขอในที่นี้ หมายถึง ทำให้สิ่งที่ติดอยู่ออกมาด้วยการขูด

แม่ขอต่อเชือก ขอในที่นี้ หมายถึง ขมวดเป็นปม

๗. ไม่ใช้คำย่อเกินไป เช่น

พ่อแม่ไม่สนว่าลูกจะเป็นอย่างไร (ไม่ควรใช้)

พ่อแม่ไม่สนใจว่าลูกจะเป็นอย่างไร (ควรใช้)

สรุป การมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยดังที่ได้กล่าวมาแล้ว สามารถเลือกใช้คำได้อย่างเหมาะสมตรงความหมาย ถูกต้องตามกาลเทศะและฐานะของบุคคล ซึ่งจะช่วยให้การใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวันเป็นไปอย่างถูกต้อง

กิจกรรมท้ายหน่วยการเรียนรู้ที่ ๑

คำสั่ง ชุดที่ ๑ จงพิมพ์คำตอบลงในช่อง ที่เตรียมให้

๑. ชีวิตที่สดใส จิตใจแสนสุขสันต์ มีคำเป็น- คำตาย กี่คำ
๒. เปิดเลียดขัดเยียดแน่นขนัด มีคำตายกี่คำ
๓. ฝนตกหนักจนน้ำท่วมถนน มีคำเป็นกี่คำ
๔. คำใดต่อไปนี้ไม่มีคำซ้อน แข็งแกร่ง ข้างคั้น ชุ่มชื้น
๕. คำใดมีพยางค์มากที่สุด อภิชาติบุตร อหิวาตกโรค
๖. ลักษณะนามของธนูเรียกว่า
๗. หน่วยคำไม่อิสระที่นำมาเติมหน้าคำว่า “เจริญ” คือ
๘. หน่วยคำอิสระได้แก่คำใด.... (ลูก ชาว กร)
๙. คำซ้อนที่มีความหมายไม่เหมือนกัน ได้แก่คำใด ถอดถอน ล้มลุก ใหญ่โต
๑๐. สมเด็จพระญาณมุนี.....อยู่ที่โรงพยาบาลศิริราช

เฉลย	
ชุดที่ ๑	
๑. ๖ - ๔	๖. คั้น
๒. ๕ คำ	๗. ความ
๓. ๕ คำ	๘. ลูก
๔. ข้างคั้น	๙. ล้มลุก
๕. อหิวาตกโรค	๑๐. อาพาธ

